

Dit onderwerp veroorzaakt juist op dit moment binnen de godsdienstige wereld grote opschudding¹. Laten wij, onafhankelijk van alle belijdenissen en tradities, beschouwen wat de Bijbel erover leert. Wat is de proeftijd? Het woord proeftijd komt niet in de Bijbel voor, en evenmin de gedachte die er gewoonlijk aan wordt verbonden.

Volgens de orthodoxie

De gangbare theologische opvatting aangaande de proeftijd luidt als volgt: Men neemt om te beginnen aan, dat de hele mensheid aan de eeuwige dood is onderworpen, wat volgens de orthodoxe opvatting, een eindeloos leven in ellende betekent. Alle mensen verdienen de hellestraf en lopen het gevaar om voor eeuwig verloren te gaan. Tijdens dit leven wordt het oordeel uitgesteld en de mensen een gelegenheid geboden om aan het vonnis dat hen boven het hoofd hangt te ontsnappen, langs de weg van bekering en geloof in Christus. Dat is de proeftijd van de mens: een korte gelegenheid om aan de hel te ontsnappen en zich van de hemel te verzekeren. Als hij nalaat om van die gelegenheid gebruik te maken en onboetvaardig sterft, dan wordt het vonnis onherroepelijk voltrokken en de mens gaat voor eeuwig verloren.

Geen onderwijs als dit, noch in grote lijnen noch in details, kan in de Bijbel worden aangetroffen: het berust volslagen op menselijke traditie. Ten eerste wordt er in de Bijbel nooit over zoiets als een “eeuwige dood” gesproken, noch de uitdrukking, noch de gedachte komen ook maar ergens in de heilige Schriften voor. Ten tweede: de waarheid is niet, dat de mens de dood voor ogen heeft en het gevaar loopt om verloren te gaan, maar dat hij reeds dood en verloren is, en dat Christus kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren is, en aan een (dode) wereld het leven te geven (Joh.6:33).

“Eén is voor allen gestorven. Dus zijn zij allen gestorven” (2 Kor.5:14).

Let wel: gestorven, dood. Niet: het gevaar lopend om te sterven, of sterfelijk, maar al dood! (zie Joh.6:53, Rom.8:6-7, 1 Joh.5:11-12). Ten derde: zo'n afschuwelijke opvatting van het leven wordt nergens in de Schriften onderwezen. Volgens deze opvatting is ons huidige bestaan, mits we het zo goed mogelijk benutten, eenvoudigweg een wedren vanuit de hel naar de hemel. Zoals het kerklied zegt:

*Niets hier beneden is mijn aandacht waard
Behalve hoe ik kan ontsnappen aan de dood*

¹ Tussen 1885 en 1925.

HOOFDSTUK 9

*die nimmer, nimmer sterft!
Mijn enige doel, mijn éne zorg:
te waken, te sidderen en me
op die fatale dag voor te bereiden...*

Wat een afschuwelijke opvatting van het leven is dit! Een constante worsteling om aan het verderf te ontsnappen het éne doel, de éne zorg, en toch hebben vele christenen geen hogere opvatting van het doel van ons huidige bestaan dan het bovenstaande. Hun hoogste opvatting van behoud is redding van de gevolgen van de zonde, en van een eindeloze hel. Deze onwaardige opvatting wordt ingeprent en gevoed door de praktijk van de kerken om op de angsten van de onboetvaardigen in te spelen ten einde hen tot een godsdienstige belijdenis te bewegen. De grote smeekbede luidt altijd: Vlied het verderf! Wees bereid om te sterven! Geen van deze motieven wordt in de Bijbel ooit naar voren gebracht om mensen tot een heilige levenswandel aan te sporen, en toch zijn dit de belangrijkste en dikwijls de enige vermaningen die worden gericht tot hen wier zonden niet zijn bedekt.

Volgens de Schrift

Nu is de Schriftuurlijke opvatting van de proeftijd, wanneer ik niet dwaal, als volgt. De proeftijd van de mens is de periode van zijn opvoeding: training, onderwijs, ontwikkeling en vervolmaking. Vervolmaking door lijden, zoals ook de Here Jezus dit onderging (vgl. Heb.2:10 met 1 Pet.5:10). In vorige hoofdstukken van dit boek heb ik over Gods bedoeling in het scheppen van de mens geschreven, zoals die in de Schrift wordt uiteengezet: dat Hij een ras van wezens naar Zijn eigen beeld en gelijkenis aan het scheppen is - een werk dat in Eden is begonnen, tot nu toe slechts in het geval van één enkel individu is voltooid (de Here Jezus Christus), en voor de rest van de mensheid zal worden voltooid "te juister tijd" (1 Tim.2:3-6), d.w.z. de tijd die God daartoe heeft bepaald.

Met deze opvatting van de proeftijd: dat het een periode van training en onderricht is, gaan we verder en vragen ons af, welk deel van het menselijk ras zo'n proeftijd in de loop van de geschiedenis al heeft gehad. We zijn wel verplicht om te antwoorden dat het tot nu toe, voor zover wij weten, slechts een zeer kleine minderheid is geweest. De grote massa van de mensheid is geboren, heeft geleefd en is gestorven in volstrekte onwetendheid aangaande God en Zijn waarheid, en dat is ook vandaag nog de toestand van het menseras. De woorden van de profeet en de apostel zijn nog steeds van toepassing op de mensheid als geheel, net zoals ze in het verleden altijd van toepassing zijn geweest.

*"Duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de natiën" (Jes.60:2).
"De gehele wereld ligt in het boze" (1 Joh.5:19).*

Volgens de gangbare opvatting - dat de dood een einde maakt aan de proeftijd en het individu naar eindeloos geluk of hopeloze ellende verwijst - bevinden al deze miljoenen zich nu in de hemel of in de hel. Ze zijn beslist ongeschikt voor het eerste, zijn ze dan allen aan het verderf prijsgegeven? Dat is bij de gangbare opvatting een noodzakelijke conclusie. Maar kunnen we die accepteren? Enkele honderdduizenden misschien gaan naar de hemel, terwijl miljarden en zelfs biljoenen naar de hel zijn verwezen, om daar voor eeuwig te verblijven. Denk hier eens een ogenblik over na. Hoe weerzinwekkend en afschuwelijk is die gedachte! En toch is er volgens de orthodoxe opvatting geen logisch of Schriftuurlijk ontkomen aan. Het is een verdrietig en betekenisvol feit dat deze grote vragen de meeste kerkleden volstrekt koud laten. "Ik weet niet wat God met de grote massa van de mensheid zal doen", zeggen ze (en velen zouden er, indien ze de volle waarheid zouden spreken, aan toevoegen: Het kan me ook niet schelen). "Hij zal recht doen, ik laat het helemaal aan Hem over". En zo, met een schijn van vrome onderwerping die voor het grootste deel uit harteloze zelfzucht bestaat, maken ze zich snel van het hele onderwerp af.

Rechtvaardige heidenen?

Er zijn echter enkele mensen die onder de last van deze afschuwelijke leer gebukt gaan. Hun zielen komen in opstand tegen de conclusies waartoe zij leidt. Zulke mensen hebben verschillende uitvluchten bedacht om aan bovenstaande gevolgtrekkingen te ontsnappen. Ik wil één van die uitvluchten noemen. Men zegt dan: "Hoewel het waar is, dat de grote massa van het menselijk ras tot nu toe in zonde is gestorven, mag daaruit niet worden geconcludeerd dat die verloren is, want als mensen die buiten hun schuld onwetend zijn het licht gehoorzamen dat ze hebben, dan zullen ze behouden worden". Op die manier gaan vele christenen er stilzwijgend van uit, dat de meeste heidenen behouden zullen worden. Om deze opvatting te staven, verwijst men naar Rom.2:11-15. Lees deze passage echter eens en zie of er werkelijk wordt geleerd, dat een heiden die het licht dat hij heeft gehoorzaamt, zal worden behouden. Ten eerste wordt er nergens in de hele passage ook maar een enkel woord over behoud gezegd. Ten tweede, vers 12 zegt:

"Zij die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan".

Ten derde: de hoofdgedachte van de verzen 13-15 e.v. is, dat sommige heidenen zedelijk hoogstaander en daarom aanbevelenswaardiger zijn dan sommige christenen die het licht van de evangeliewaarheid bezitten en daarbij beweren te wandelen. Deze gedachte zal de apostel in de rest van het hoofdstuk nog verder uitwerken en van voorbeelden voorzien. Maar er is zelfs nog niet de zwakste zinspeling, dat enig mens zal worden gered door te leven in overeenstemming met het licht dat hij heeft gehad.

HOOFDSTUK 9

Bedenk bovendien eens, tot welke vreemde conclusies die opvatting zou leiden. Als de meeste heidenen gered zullen worden door te leven in overeenstemming met het licht dat zij hebben, dan volgt daaruit dat meer mensen zónder het evangelie zullen worden gered dan mét het evangelie. We weten uit ervaring, dat in zogenaamd “christelijke” landen waar het volk wordt verlicht door het evangelie, de meeste mensen dat goede nieuws verwerpen en volgens de orthodoxe opvatting dus onherroepelijk verloren gaan, terwijl van heidense landen wordt beweerd dat de meeste mensen zullen leven in overeenstemming met het licht dat zij hebben en uiteindelijk gered zullen worden. Derhalve zullen de meeste heidenen worden behouden, maar de meeste mensen die het licht van het evangelie hebben genoten zullen worden verdoemd!

Volgens deze opvatting is er, als u in een heidens land geboren bent, een goede kans dat u zult worden gered. Als u echter in een christelijk land ter wereld kwam, dan is de kans uitzonderlijk groot dat u niet zult worden behouden. Volgens deze opvatting is heel het zendingswerk dus één grote misvatting, en over het geheel genomen een vloek voor de heidenwereld. Laat heidenen maar rustig in duisternis en onwetendheid, dan zullen de meesten van hen gered worden door te leven in overeenstemming met het licht dat zij hebben. Zend hun het evangelie en wij weten op grond van onze ervaring uit het verleden dat de meesten van hen het zullen verwerpen en voor altijd verloren zullen gaan. Deze conclusies zijn onvermijdelijk. U kunt er niet aan ontsnappen zolang u de opvatting huldigt dat de meeste heidenen gered zullen worden door te leven in overeenstemming met het licht dat zij hebben.

Veronderstel eens dat deze theorie waar zou zijn. Zelfs indien we toegeven, dat wie binnen de heidenwereld in overeenstemming met het licht dat hij bezit wandelt zal worden behouden, dan nóg kunnen we daaraan maar bijzonder weinig troost ontnemen, want het is een opmerkelijk en universeel feit, dat geen enkele klasse van menselijke wezens ooit in overeenstemming met het licht dat men bezat heeft geleefd. Geldt niet van de hele mensheid - Joden, heidenen en christenen - dat onze praktijk véér achterblijft ten opzichte van de kennis en de voorrechten die wij genieten? Heeft de hele geschiedenis, de antieke evengoed als de moderne, ons niet geleerd dat de volken niet in deugd en moraal toenamen indien hun niveau van beschaving en geleerdheid toenam, maar dat ze integendeel hoe langer hoe slechter en verdorvener werden, totdat de allerbeschaafdsten en de meest verlichte volkeren uiteindelijk omkwamen in hun eigen bederf? Leest het eerste hoofdstuk van Romeinen eens en zie hoe krachtig Paulus deze visie onderstreept door het afschuwelijke falen van de heidenwereld helder uiteen te zetten - een falen om te leven naar het licht dat men bezat, en in onze dagen herhaalt de geschiedenis zichzelf in dit opzicht. Dus de bijbelse weg tot behoud,

“bekering tot God en geloof in onze Here Jezus Christus” (Hand.20:21)

is de énige weg voor de hele mensheid, “Jood of heiden, barbaar, Scyth, slaaf of vrije”, en daarom leert de apostel, dat

“de Schrift tevoren zag, dat God de heidenen uit geloof zou rechtvaardigen, en tevoren aan Abraham het evangelie predikte: In u zullen alle volken gezegend worden” (Gal.3:8).

Wanneer zullen de volken horen?

Maar nu ontstaat er een grote moeilijkheid. Hoe kúnnen de heidenen door het geloof gerechtvaardigd worden, aangezien

*“het geloof is uit het horen, en het horen door het woord van Christus”
(Rom.10:17)?*

De overgrote meerderheid van hen heeft nooit gelegenheid gehad om te horen; zij kennen noch God, noch Christus, zodoende kunnen ze niet

“geloven in Hem, van wie zij niet gehoord hebben” (Rom.10:14).

Ze bezitten geen geloof, en zonder dat is het onmogelijk om God welgevallig te zijn (Heb.11:6). Ze hebben in deze toestand geleefd en zijn daarin gestorven; de grote massa's verkeren zelfs nog steeds in diezelfde toestand,

“zonder hoop en zonder God in de wereld” (Efe.2:12).

Is deze belofte van rechtvaardiging der heidenen door het geloof dan slechts bestemd voor zeer weinigen, terwijl de rest hopeloos verloren is? Legt dat armzalige, korte, beestachtige leven van de overgrote meerderheid van het menselijk ras in het verleden (en dezelfde stand van zaken heerst nog steeds!) een ieders eeuwige bestemming voorgoed vast? Hoe volstrekt onredelijk komt zo'n gedachte ons voor! En toch is dit de heersende opvatting onder christenen.

De gangbare gedachte is, dat de dood onze eeuwige bestemming voorgoed vastlegt. Zoals we op het moment van ons overlijden zijn, zo zullen we voor altijd wezen. Er is geen mogelijkheid tot verandering van onze zedelijke toestand na de dood, maar slechts een intensivering van de bestaande toestand. De verlost in de hemel worden tot in alle eeuwigheid alsmaar beter, en de verdoemden in de hel alleen maar slechter. Wat is er echter in het gezonde verstand of in de Schriften dat deze opvatting kan staven? Op welke redelijke gronden kunnen we claimen, dat de dood het beitsmiddel is dat de zedelijke kleur van de menselijk aard eens en voor altijd vastlegt? Is het niet veel redelijker om te concluderen dat, aangezien er in dit leven over het algemeen van zo weinig ontwikkeling en onderricht sprake is, en de grote massa van de mensheid sterft zoals zij heeft geleefd, als de “redeloze wezens” (2

HOOFDSTUK 9

Pet.2:12, Psa.49:20), er in de toekomstige wereld de mogelijkheid van verandering en vooruitgang wordt geboden? Dat aangezien de mens in het hier en nu zo weinig gelegenheid heeft gehad (en de overgrote meerderheid van het mensdom zelfs geen enkele gelegenheid), hem dáár de een of andere gelegenheid zal worden geboden? Dat, aangezien de voorrechten thans zo schaars zijn, en zo onevenredig verdeeld, en aangezien God een God van recht is die de persoon niet aanziet, er straks een onpartijdige verdeling zal plaatsvinden? Deze gevolgtrekkingen beschouw ik als redelijk, veel redelijker dan te claimen dat allen wat hun toestand hier ook maar moge zijn, hun eeuwige bestemming via het huidige leven voorgoed vastleggen.

Maar de rede kan deze kwestie niet beslissen voor wie een christen is. Het beslissende beroep moet gedaan worden op de Bijbel. Hoe redelijk de bovengenoemde opvatting ook mag zijn, we zouden haar hooguit kunnen huldigen als *een* mogelijke verklaring voor de moeilijkheden van het orthodoxe standpunt, indien ze niet duidelijk in overeenstemming was met het Woord. In werkelijkheid is zij echter in harmonie met het Woord! Het *gehele* onderwijs van de Bijbel, zowel waar het de algemene strekking als de bijzondere voorschriften en verklaringen betreft, is *volledig* in overeenstemming met de gedachte van een posthume proeftijd. Geen tweede kans, zoals sommigen zeggen, maar de *enige* kans die de overgrote meerderheid van de mensheid ooit zal hebben. Wij wenden ons dus tot de Schriften voor het belangrijkste argument, dat de heerlijke waarheid betreffende een “wederoprichting aller dingen” (Hand.3:21) in de “toekomstige eeuwen” (Efe.2:7) staat.

Ik zou allereerst aandacht willen vragen voor het feit, dat er absoluut geen enkele Schriftplaats is die tegen deze toekomstvisie ingaat. Laat de lezer halthouden en enige passage in de Schrift proberen te bedenken die leert dat de dood onze eeuwige bestemming voorgoed vastlegt. Waar wordt zoiets in de Bijbel geleerd? Misschien schieten u enkele passages te binnen die het *lijken* te onderwijzen; maar indien u ze nauwlettend onderzoekt en u daarbij strikt houdt aan het ene punt dat we aan het beschouwen zijn, dan zult u inzien dat ze niets van dien aard onderwijzen. De kwestie is: Maakt de lichamelijke dood voorgoed een einde aan onze proeftijd? Zorgt ze ervoor dat ons zedelijk karakter nimmermeer kan veranderen? Legt ze onze eeuwige bestemming onherroepelijk vast? Geen enkele passage is er, waar deze vragen bevestigend worden beantwoord. Als een lezer van dit hoofdstuk meent dat er wel zulke passages zijn, dan zou ik graag willen dat hij ze onder mijn aandacht brengt.

Nu zijn er anderzijds vele passages die (impliciet of rechtstreeks) leren, dat de dood geen einde aan de proeftijd maakt. Mij ontbreekt de ruimte om al die teksten te bespreken; ik zal slechts enkele van de allereuidelijkste citeren. We zullen in de eerste plaats Schriftplaatsen bespreken waaruit zonder meer af te leiden valt dat er een proeftijd na de dood zal zijn.

De belofte aan Abraham

Neem nu Gods belofte en eed aan Abraham:

“In u en uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden”.

Dit wordt in de bijbel keer op keer herhaald (zie Gen.12:3, 22:18, 28:14, Gal.3:8). Deze belofte werd door een eed bevestigd,

“opdat door twee onveranderlijke dingen, waarbij het onmogelijk is, dat God liegen zou, wij, die tot Hem de toevlucht genomen hebben, een krachtige aansporing zouden hebben om de hoop te grijpen, die voor ons ligt” (Heb.6:18).

Dit belofde “zaad”, waarin “alle geslachten des aardbodems” gezegend zullen worden, is (niet Izaäk) maar Christus (Gal.3:16). Hoe zullen nu “alle geslachten des aardbodems” in Hem gezegend worden? Laat Petrus die vraag beantwoorden (zie Hand.3:25-26):

“Gij zijt de zonen van de profeten en van het verbond, dat God met uw vaders gemaakt heeft, toen Hij tot Abraham zeide: En in uw nageslacht zullen alle stammen der aarde gezegend worden. God heeft in de eerste plaats voor u zijn Knecht doen opstaan en Hem tot u gezonden, om u te zegenen, door een ieder uwer af te brengen van zijn boosheden”.

Hier hebben we dan een rechtstreeks antwoord op de vraag, hoe “alle geslachten der aarde” in Christus, het belofde zaad, gezegend zullen worden. Door *ieder voor zich* van hun boosheden te worden afgebracht.

Nu vragen we verder: Is deze belofte in het verleden ooit vervuld? Wel, stellig niet. Nog niet één op de duizend van de wereldbevolking tot nu toe heeft zelfs maar van Christus gehoord, laat staan dat men in Hem gezegend is door van zijn boosheden te zijn afgebracht. *Zal* de belofte worden vervuld? Het zou godslasterlijk zijn om daar ooit aan te twijfelen, want wie er op die manier aan twijfelt, heeft

“God tot een leugenaar gemaakt, omdat hij niet geloofd heeft in het getuigenis, dat God getuigd heeft van zijn Zoon” (1 Joh.5:10).

Laat iemand nu eens vertellen hoe die belofte zonder een proeftijd na de dood kan worden vervuld. De onvermijdelijke, logische gevolgtrekking uit de voorafgaande overwegingen luidt, dat er een proeftijd moet zijn na de dood, want anders kan deze grootste aller beloften niet worden vervuld. Wilt u beweren dat de belofte zal worden vervuld in een toekomstig tijdperk, voor “alle geslachten des aardbodems” die *op dat*

HOOFDSTUK 9

moment zullen leven, terwijl wie in het verleden zonder de beloofde zegen zijn gestorven, niet zijn inbegrepen in de “allen” naar wie in de belofte wordt verwezen? Dat hun bestemming - tot eeuwig wel of wee - reeds vastligt zonder dat zij in deze allesomvattende zegen zullen delen?

Ik antwoord, dat deze belofte van God een door Hem beëdigde verklaring is, dubbel onveranderlijk, met een eed bekrachtigd en bezegeld door de Here God, de Almachtige, die verder nog heeft verklaard:

“Mijn raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al Mijn welbehagen doen” (Jes.46:10).

Indien deze belofte onzeker, onduidelijk en dubbelzinnig is (als ze niet betekent wat zij lijkt te betekenen maar iets dat veel minder groots is), dan wordt mijn vertrouwen in al Gods beloften aan het wankelen gebracht. Ik kan dan niet langer zeggen wat ze betekenen. Ik weet dan niet aan hoeveel inflatie ze onderhevig zijn, en dergelijk “papiergeld” zou maar weinig waarde meer hebben. Als de onder ede afgelegde verklaring van een persoon in een menselijk gerechtshof de waarheid niet dichter benaderde dan de betekenis die de genoemde opvatting aan Gods eed toekent, dan zou zo’n persoon voor meened kunnen worden vervolgd. Ik zou willen herhalen wat ik bij een eerdere gelegenheid al eens heb gezegd: dat Gods beloften nimmer worden afgeprijsd, maar dat er veeleer een schepje bovenop wordt gedaan! Iedere uitleg van de Schriften die ze probeert te ontkrachten, en afbreuk doet aan het bijbels taalgebruik, teneinde de tekst minder te doen betekenen dan er in werkelijkheid is gezegd, mag rustig als onjuist worden beschouwd en onmiddellijk worden verworpen, want de werkelijkheid die met Gods waarheid overeenkomt is niet beneden, maar ver boven elk menselijk vermogen om zich uit te drukken.

Heil voor alle mensen

De conclusie waartoe we op grond van het voorafgaande dus onvermijdelijk worden gebracht, luidt dat deze belofte en eed na de dood moeten worden vervuld voor hen die sterven zonder in dit leven de voorrechten ervan te hebben genoten. Deze zienswijze wordt door andere Schriftplaatsen bevestigd, die ik slechts kort zal aanstippen. Vele passages overslaand die vanuit het Oude Testament zouden kunnen worden aangehaald, wil ik uw aandacht vragen voor enkele teksten uit het Nieuwe.

Allereerst het lied van de engelen:

“Zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk ten deel zal vallen” (Luk.2:10).

Dit veronderstelt duidelijk een proeftijd na de dood, want hoe zou deze grote blijdschap anders voor *heel* het volk kunnen zijn, aangezien de grote massa ervan

gestorven is en nog steeds sterft zonder dit gezegende nieuws, dit “evangelie der heerlijkheid van de zalige God” (1 Tim.1:11) te hebben leren kennen? Hetzelfde kan over Joh.1:9 worden opgemerkt:

“Het waarachtige licht, dat ieder mens verlicht, was komende in de wereld”.

Tot nu toe zijn slechts zeer weinigen door dit “waarachtige licht” bestraald. Als *ieder* mens aldus moet worden verlicht, dan moet dat in een toekomstige eeuw plaatsvinden, na opstanding uit het graf. Verder houden de passages waarin Christus de Heiland der wereld wordt genoemd, hetzelfde onderwijs in (zie Joh.1:29, 3:17, 6:33; 1 Joh.2:2, 4:14).

Breng deze passages eens in verband met 1 Tim.2:3-6:

“Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, die wil, dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen. Want er is één God en ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die zich gegeven heeft tot een losprijs voor allen; en daarvan wordt getuigd te juister tijd”.

Jezus is de Redder der wereld; alle mensen moeten behouden worden en tot “erkenning der waarheid” komen. De grote massa is zonder die erkenning gestorven, maar allen moeten ertoe komen. Wanneer? Op Gods tijd, “te juister tijd”. “Hij heeft zichzelf gegeven tot een losprijs voor allen, en daarvan wordt [voor allen] getuigd te juister tijd” (1 Tim.2:6). Zal de grote massa der mensheid sterven en verloren gaan zonder ooit tot “erkenning der waarheid” te komen? Zal ze nooit iets vernemen van de losprijs, die voor allen is betaald? Ófwel dat moet waar zijn, óf zij moet tot deze erkenning komen en van deze losprijs horen na de dood. Hoewel er vele passages van dezelfde strekking zijn, moet ik die overslaan en dit hoofdstuk besluiten door nog één enkele passage te noemen, die *rechtstreeks* uitspreekt dat er een proeftijd zal zijn na de dood.

Zelfs voor Sodom en Israëls ergste vijanden

In Ezech.16:44-53 wordt eerst een vergelijking gemaakt tussen de boze steden Jeruzalem, Samaria en Sodom. De Here verklaart, dat de eerstgenoemde veel slechter was dan de andere twee. Hij vervolgt door te zeggen, waarom Hij Sodom heeft verwoest (vs.49-50) en verklaart dan in duidelijke en onmiskenbare taal, dat Hij van plan is om Sodom op een toekomstig tijdstip te herstellen tot haar vorige staat. Wanneer Hij dit doet, zal Hij ook Jeruzalem en Samaria herstellen tot hun vorige staat. Nu is het duidelijk, dat met “Sodom” de inwoners van die stad worden bedoeld, de Sodomieten (vs.49-50). Het is volstrekt zeker, dat als de Sodomieten ooit tot hun voorgaande staat worden hersteld, zij uit de dood moeten verrijzen, want zij werden

HOOFDSTUK 9

allen verdelgd zonder één enkele uitzondering (zie Luk.17:29). Het is bovendien duidelijk, dat indien zij op deze manier hersteld zullen worden, dit te hunnen bate geschiedt, opdat zij gezegend worden (zie vs.60-63). Ik heb geen tijd om lang bij deze opmerkelijke passage te blijven stilstaan, en het is ook niet nodig om verdere uitleg te geven. Het moet voor iedereen duidelijk zijn, dat hier rechtstreeks en zonneklaar een proeftijd na de dood wordt geleerd. Geen andere interpretatie kan van de passage worden gegeven, tenzij we er die aan opdringen.

De waarheid wordt nog verder bevestigd doordat ons wordt geleerd dat allerlei oude volken in de laatste dagen zullen worden hersteld, zoals bijvoorbeeld Moab, Ammon en Elam (zie Jer.48:47, 49:6,39). Tenslotte maakt David het herstel der volken allesomvattend, wanneer hij uitroept:

“Alle volken, die Gij gemaakt hebt, zullen komen en zich voor U nederbuigen, o Here, en Uw naam eren, want Gij zijt groot en doet wonderen, Gij, o God, alleen” (Psa.86:9-10).

Zie ook Psa.22:27-28, 66:4, 72:11,17,19; 113:3 en 138:4. Sla deze Schriftplaatsen eens op en ga na, of ze niet volkomen in overeenstemming zijn met de ruime en heerlijke visie die in dit hoofdstuk is uiteengezet.

Zo blijkt dat, hoewel het kwaad in de wereldgeschiedenis bij de overgrote meerderheid van “Gods geslacht” (Hand.17:29) lijkt te hebben getriomfeerd zodat die in duisternis, onwetendheid en zonde in het graf is neergedaald, hieruit in géén geval volgt dat deze verdrietige triomf blijvend is! Want ons wordt in de toekomstige eeuwen een geweldige hoop voor de mensheid in het vooruitzicht gesteld, wanneer God

“de overweldigende rijkdom van Zijn genade zal tonen” (Efe.2:7).

In het licht van het “heerlijke voornemen der eeuwen” waarover in Efe.3:11 wordt gerept, mogen we wel uitroepen:

*“Groot en wonderbaar zijn Uw werken, Here God, Almachtige,
rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der volkeren!
Wie zou niet vrezen, Here, en Uw naam niet verheerlijken?
Immers, Gij alleen zijt heilig. Want alle volken zullen komen
en zullen voor U nedervallen in aanbidding,
omdat Uw gerichten openbaar zijn geworden”
(Openb.15:3-4).*
